

دیدگاه

شماره: ۱۰۵۸	موضوع: ضرورت صدور مجوزهای صنعتی مبتنی بر آمایش و مزبتهای استانی (و ظرفیت مورد نیاز وزارت صمت)
تاریخ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۴	

توضیح اجمالی:

توجه به استقرار فیزیکی طرح‌های صنعتی از جنبه‌های مختلفی مانند تکمیل زنجیره ارزش و کاهش هزینه‌های حمل و نقل ضرورت دارد. بدون توجه به پتانسیل استان‌ها در استقرار فیزیکی طرح‌های صنعتی به دلیل عدم تکمیل زنجیره‌ها و همچنین بالا رفتن هزینه‌های حمل و نقل؛ قدرت رقابت‌پذیری محصولات تولیدی به شدت کاهش می‌یابد. نکته حایز اهمیت آنکه توسعه صنایع در ایران، عموماً بر محور سلاقی شخصی کارآفرینان و کارخانه‌داران، ملاحظات قدرت و متغیرهای بیرونی اتفاق افتاده است که نکته مشترک در میان همه این نگاه‌ها، فقدان نظامی جامع و هدفمند است. به عنوان مثال کارشناسان حوزه محیط زیست، ایجاد برخی صنایع آب‌بر در فلات مرکزی ایران را تصمیمی نادرست و در پی دارنده عواقب جبران‌ناپذیر زیست‌محیطی برای منطقه و کشور می‌دانند.

نکته دیگر آنکه بسیاری از طرح‌های صنعتی به دلیل عدم رعایت موارد مذکور؛ به طرح‌های نیمه تمام، راکد و یا زیر ظرفیت تبدیل می‌شوند که به مفهوم بلااستفاده ماندن منابع مالی صرف شده در این حوزه است. در تایید این موضوع؛ آمارها (نتایج طرح شناسایی طرح‌های اولویت دار صنعتی، معدنی و تجاری استانی - شهرستانی مبتنی بر ملاحظات آمایش سرزمین) نشان می‌دهد بیش از ۵۰ هزار طرح نیمه تمام صنعتی، واحد راکد صنعتی و واحد زیر ۵۰ درصد ظرفیت در کشور موجود است. براساس جدول (۱) بالغ بر ۵۰۰۰ طرح نیمه تمام بالای ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی در استان‌های مختلف کشور وجود دارد که تنها حدود ۷۴۰ طرح آن بر نقشه آمایش استان مذکور و مزیت‌های رقابتی منطبق است. این بدان مفهوم است که احتمالاً در صورت به بهره‌برداری رسیدن ۵۰۰۰ طرح مذکور حدود ۱۵ درصد طرح‌های مذکور قدرت رقابت‌پذیری و توان زنده ماندن در میان مدت و بلندمدت را خواهند داشت و مابقی طرح‌ها احتمالاً به جرگه راکد و یا زیر ظرفیت خواهند پیوست.

نکات کلیدی:

۱. صدور مجوزهای صنعتی می‌بایست مبتنی و منطبق بر آمایش هر استان و شهرستان باشد؛ بسته به آنکه استان و شهرستان مدنظر صنعت پایه، کشاورزی محور، معدن پایه یا خدمات محور است صدور مجوزها باید منطبق با مزیت استان صورت گیرد. ضمن آنکه انطباق مجوزهای صنعتی با مزیت‌های استانی نیز به تبع آن باید صورت گیرد.
۲. وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان متولی حوزه صدور مجوزهای صنعتی نمی‌تواند محدودیت و ممنوعیتی در این حوزه اعمال کند؛ فلذا لازم است وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان متولی ساماندهی مجوزها و بهبود فضای کسب و کار در این زمینه تمهیدات و ابزارهای لازم را در نظر بگیرد.
۳. نکته مهم آن است که برای شروع یک فعالیت و فرآیند اخذ مجوز طرح‌های صنعتی؛ دستگاه‌های بسیار متعددی دخیل هستند که خارج از حوزه وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌باشند و بعضاً نقش این دستگاه‌ها (از جمله محیط زیست) برای تسریع در فرآیند شروع بسیار کلیدی تر می‌باشد.
۴. سامانه‌های مرتبط با تسهیلات‌دهی در بانک مرکزی می‌بایست با سامانه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت در حوزه هدایت منابع به فعالان اقتصادی متصل باشند تا زمینه شناسایی اهلیت سرمایه‌گذاران و جلوگیری از هدررفت منابع را فراهم سازد.

دیدگاه

جدول (۱). تعداد طرحهای نیمه تمام، راکد و زیر ۵۰ درصد ظرفیت (براساس اطلاعات تا انتهای ۱۴۰۱)					
تعداد واحدهای زیر ۵۰ درصد ظرفیت	تعداد بنگاه راکد	میزان پیشرفت فیزیکی (درصد)			نام استان
		≥ ۶۰		< ۶۰	
		غیر آمایشی	منطبق بر آمایش		
۹۶۴	۴۲۸	۳۳۷	۳۴	۲۶۴۶	آذربایجان شرقی
۴۷۳	۴۷۵	۷۷	۲۷	۲۸۰۰	آذربایجان غربی
۳۵۴	۲۱۰	۷۹	۲۸	۸۱۹	اردبیل
۲,۲۱۵	۱,۷۱۳	۴۹۹	۱۱۳	۲۳۳۵	اصفهان
۶۰۱	۲۲۱	۱۵۲	۵۹	۱۴۶۳	البرز
۹۲	۱۰۵	۲۵	۶	۳۵۹	ایلام
۱۰۳	۱۵۶	۳۴	۹	۴۲۸	بوشهر
۲,۴۸۲	۱,۲۱۵	۷۸	۱۹	۲۵۱۷	تهران
۵۵۶	۱۳۳	۱۶۴	۵۲	۱۰۹۳	چهارمحال و بختیاری
۱۱۳	۱۴۴	۳۲	۲	۴۸۹	خراسان جنوبی
۱,۲۰۹	۵۷۲	۲۱۳	۲۴	۳۴۷۶	خراسان رضوی
۷۶	۵۱	۲۴	۱۱	۶۴۱	خراسان شمالی
۴۹۱	۵۹۵	۱۴۹	۱۴	۱۸۴۴	خوزستان
۲۴۱	۲۱۵	۶۱	۱۱	۱۴۷۱	زنجان
۴۸۸	۳۸۴	۱۶۵	۲۲	۳۲۲۹	سمنان
۷۴۸	۲۶۵	۳۶	۹	۱۰۰۸	سیستان و بلوچستان
۸۴۱	۱,۰۱۷	۲۲۵	۲۳	۳۰۵۱	فارس
۲۳۷	۵۳۴	۱۶۵	۲۹	۱۰۹۶	قزوین
۵۰۵	۳۷۷	۱۷۶	۱۸	۱۳۴۱	قم
۲۸۰	۲۵۵	۷۳	۹	۱۳۸۷	کردستان
۴۶۸	۲۰۵	۲۸۲	۲۵	۱۷۴۳	کرمان
۲۱۴	۱۶۹	۵۳	۱۲	۲۰۶۲	کرمانشاه
۹۳	۱۷۵	۵۲	۱۷	۲۱۴	کهگیلویه و بویر احمد
۳۰۷	۲۱۷	۸۷	۲۱	۶۹۷	گلستان
۲۸۳	۵۰۲	۷۰	۱۸	۳۶۷	گیلان
۱۸۶	۲۷۳	۷۷	۱۱	۷۵۸	لرستان
۶۰۱	۸۰۵	۱۶۹	۲۲	۱۴۹۰	مازندران
۶۰۰	۲۸۳	۱۹۸	۳۴	۱۲۱۳	مرکزی
۱۲۷	۱۴۱	۶۷	۶	۱۰۲۷	هرمزگان
۲۱۸	۲۳۳	۱۲۷	۲۴	۱۶۱۴	همدان
۳۹۱	۳۳۵	۲۴۵	۳۱	۳۹۱۵	یزد
۱۶,۵۵۷	۱۲,۴۰۳	۴۱۹۱	۷۴۰	۴۸۵۹۳	جمع کل

ماخذ: موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی طرح «شناسایی طرحهای اولویت دار صنعتی، معدنی و تجاری مبتنی بر ملاحظات آمایش سرزمین، ۱۴۰۱»